

NEDERLANDS SOCIAAL FORUM

Activisten versus polderaars

MARIANNE WILSCHUT

In navolging van het Wereld Sociaal Forum en het Europees Sociaal Forum krijgt Nederland ook een feestje voor andersglobalisten. Onder het motto 'Een andere wereld is mogelijk' kunnen mensen die zich inzetten voor een betere wereld elkaar eind november ontmoeten in de Amsterdamse Beurs van Berlage. Maar niet elke andersglobalist is even gelukkig met het Nederlands Sociaal Forum.

Nederland telt honderden grote en kleine organisaties die zich inzetten voor een rechtvaardige en duurzame wereld. Wat deze lappendeken aan sociale groeperingen bindt, is de kritiek op de neoliberale koers die het proces van globalisering vaart. "Het Nederlands Sociaal Forum moet de katalysator van al die bewegingen worden," vertelt Peyman Jafari, lid van de coördinatiegroep van het NSF en tevens coördinator van platform Keer het Tij. Het NSF biedt al die organisaties en hun achterban de ruimte om aan elkaar te snuffelen en ideeën uit te wisselen. Politici en bedrijven zijn daarbij niet welkom. Uiteindelijk is het de bedoeling dat de verschillende clubs de handen ineen slaan. Zo staat een gezamenlijke campagne tegen de privatisering van diensten van bijvoorbeeld het openbaar vervoer en de zorg op de agenda. Ook tegen de toenemende stigmatisering van allochtonen zullen actieplannen worden ontvouwd.

Behalve krachtenbundeling streeft het NSF er ook naar om meer mensen op de been brengen voor een betere wereld. "Dat zal geen makkelijke klus worden", erkent Jafari. "Het wordt vooral een uitdaging om meer jongeren erbij te betrekken." Hij heeft echter goede hoop. De hoge opkomst bij de demonstratie van de vakbonden en Keer het Tij op 2 oktober en de anti-oorlogsdemonstraties van vorig jaar geven volgens hem aan dat de Nederlander steeds meer voor actie te porren is. De organisatie mikt op vijfduizend bezoekers.

Dat de bezoekersaantallen van het Festival Globalisering eerder dit jaar tegenvielen (3000 in plaats van de gehoopte 5000) ontmoedigt hem niet. "Er is wel degelijk een voedingsbodem voor een NSF. Veel Nederlanders zijn tegen de huidige globalisering. Men ziet ook in dat wij veel met andere landen gemeen hebben. De klimaatverandering bijvoorbeeld. Bovendien werd het Festival Globalisering door mensen van buiten de beweging georganiseerd. Het NSF komt juist uit de beweging voort." Jafari doelt hiermee op de initiatiefnemers Keer het Tij, de Nieuwe Dialoog en de Sociale Alliantie. Alledrie netwerken van maatschappelijke organisaties.

Vuurwerk

Dat klinkt harmonieus. Maar de kans is groot dat straks in de Beurs van Berlage zich ook het nodige vuurwerk zal afspelen. Uit de aanloop naar het forum blijkt namelijk dat het niet allemaal pais en vree is binnen de Nederlandse andersglobalistenbeweging. Een aantal organisaties is zelfs uit de kruiwagen vol met kikkers gesprongen. De meer activistische groeperingen deden dit uit onvrede met de organisatie van het forum. Door de manier waarop die zich roerden, besloot een aantal 'mainstream'-organisaties waaronder de fnv en de Raad van Kerken hun handen van het NSF af te trekken.

Zij zijn inmiddels weer terug bij het NSF. Het Leidse collectief Eurodusnie is dat niet van plan. Marco van Duijn legt uit waarom: “Het NSF pretendeert een forum te zijn van sociale bewegingen, maar dat is het niet. Niet iedereen heeft gelijke kansen in het overleg omdat de organisatie is voorgekookt door een aantal overgesubsidieerde organisaties zoals de Novib, fnv en Milieudefensie.”

Peer de Rijk van nucleair informatiecentrum WISE hoort ook tot de critici. Wat hem vooral dwars zit, is dat er in de voorbereidende vergaderingen te weinig ruimte was voor discussie over het nut van een NSF. “In de praktijk bleek gewoon dat een paar mensen uit de netwerken, die het initiatief hebben genomen, allang hadden besloten dat het forum er moest komen.” Maar volgens Lucia van Westerlaak, lid van de coördinatiegroep en voorzitter van FNV Kiem, is de besluitvorming “heel democratisch geweest en zijn de besluiten op de plenaire vergaderingen bij meerderheid van stemmen genomen”.

De Rijk betwijfelt ook of er in Nederland wel voldoende draagvlak is voor een dergelijk forum. En dat is de schuld van grote organisaties die de afgelopen jaren drukker bezig waren met polderen dan met “de straat opgaan”. Organisaties als Novib doen volgens De Rijk vooral en opeens mee omdat ze vanwege hun subsidies “moeten aantonen dat ze draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking genereren”.

Positieve sfeer

Sylvia Borren, algemeen directeur van de Novib en lid van de coördinatiegroep van het NSF, weerspreekt dat de bemoeienis van haar organisatie met het NSF opeens uit de lucht komt vallen. “Wij hebben mede aan de wieg gestaan van het eerste Wereld Sociaal Forum in Porto Alegre.” Bovendien komt de belangstelling van de Novib voor een meer Nederlandse invalshoek de laatste jaren volgens haar ook voort uit het besef dat de problemen in de wereld met elkaar te maken hebben. “De schuldenproblematiek in Nigeria speelt zich mede af op de Amsterdamse wallen.”

Borren vindt de manier waarop er kritiek wordt geleverd weinig respectvol. “Zij vinden van ons dat we te weinig echte actie ondernemen. Maar ik ga toch ook niet tegen hun zeggen: ‘doe eens wat rustiger aan’. Dat vind ik niet aan ons om te zeggen.”

Organisator Peyman Jafari moet ook een beetje zuchten als hij de kritiek hoort van de activistische clubs. Zelf is hij lid van de Internationale Socialisten en herkent hij het gevoel dat bij kleinere organisaties leeft dat zij eerst de kastanjes uit het vuur hebben moeten halen waarna de grotere organisaties ineens met het thema globalisering aan de haal zijn gegaan. “Maar ik vind wel dat als ze nu iets gaan doen, dat je dat moet toejuichen. Iedere stap vooruit is welkom.”

Het grote aantal aanmeldingen voor workshops, ook van kleinere organisaties, is volgens Jafari een teken dat lang niet elke organisatie de kritiek op het forum deelt. Peer de Rijk weet echter niet of je dat ook zo moet interpreteren. Hijzelf zal ook naar het forum gaan en daar een workshop geven. “Dat is het dilemma voor kleine organisaties. Het is natuurlijk een gouden mogelijkheid om een groter publiek te bereiken.” Maar er heerst in activistische kringen volgens hem ook een stemming van “het zal wel”.

Desondanks weet Sylvia Borren zeker dat een positieve sfeer het forum zal overheersen. “Nog voordat het NSF begonnen is zijn er al nieuwe waardevolle contacten ontstaan. Bijvoorbeeld tussen migrantenorganisaties en de vrouwenbeweging.”

Het Nederlands Sociaal Forum vindt plaats in het weekend van 26,27 en 28 november in de Beurs van Berlage van Amsterdam. Kijk voor meer informatie www.sociaalforum.nl

Het Nederlands Sociaal Forum is geïnspireerd op het Wereld Sociaal Forum. Het idee hiervoor is afkomstig van Braziliaanse maatschappelijk organisaties en de Franse andersglobalist Bernard Cassen. Zij besloten om een sociale tegenhanger van het Wereld Economisch Forum - het jaarlijkse onderonsje van politici en kopstukken uit het bedrijfsleven in het Zwitserse Davos – op poten te zetten. Dit jaar maakte het forum een uitstapje naar het Indiase Mumbai. In 2005 keert het terug naar geboorteplaats Porto Alegre in Brazilië. Jaarlijks trekt het WSF tienduizenden bezoekers uit de hele wereld. In navolging van het WSF zijn regionale edities ontstaan zoals het Europees Sociaal Forum. Behalve Nederland organiseren ook andere landen nationale edities waaronder Italië.

www.forumsocialmundial.org.br/home.asp